

„Праця”

Український просвітний тижневник
в Бразилії
виходить в Продентополіс кожного
Четверга.

Передплата
в Бразилії:

Річно 8\$000, піврічно 5\$000.
Для Галичини річно 10 корон.
Для України 5 рублів.
Для Півн. Америки 2·50 дол.
Для Канади 2·50 дол.
Для Аргентини 6 пез.

ПРАЦЯ

„Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милості і віри не возьмеш, бо руське ми серце і віра руська”. — З Рус. пс. Маркіяна Шашкевича.

Ми Українці до скону
В нас є сила Козаків!

Однока Українська Часопись у Бразилії.

PRACIA

Jornal semanal para os
Ucranianos no Brazil.
Publica-se em Prudentopolis
às Quintas Feiras.

Дрібні оголошення по 100рс. від
стиха. Більші по 200рс. За вся-
кі оголошення платить ся згори.

PRACIA
Prudentopolis
Рязана — Brazil
ВИДАВЦІ: Видавнич. спілка.

Всім нашим ПП. Передплатникам, Читачам і Прихильникам з днем Світлого Христо-
вого Воскресеня усього найкрасшого бажає РЕДАКЦІЯ.

Воскреснеш мій Народе!

Несеш тепер Ти крест тяжкий
Несеш, коханий мій Народе;
Під тягаром падуть сини
Твої український роде!

Так як колись Христос ішов —
Кати на плечі крест вложили
І тішились, що Він ослаб,
Шо опустили сили.

І як воскрес Христос із мертвих,
Любитель правди і свободи,
Так Ти воскреснеш до житя,
Воскреснеш мій народе!

М. С.

І на Голгофу привели
І на кресті Його розпяли;
Плювали, ругались над Ним,
І груди пробивали...

Та Він воскрес і днесь жив —
Жив тілом і душою.
Неправда довго не встоїть,
Все правда йде над нею.

Її красшу будучність. Они не жалували нічого дати в жертву за свободу і волю українського народа — так і ми, коли будемо тішитися взаємно тим великим праздником Світлого Воскресеня Христового, згадаймо також і на них. У другому дні съят молім ся за тих, що полягли у лютій боротьбі з ворогом, а притім не забуваймо також і за тих, що лишилися єще

між живими т. є. бідних вдів і сиріт по поляглих героях.

Дорога наша Вітчина жадає від нас сеї синівської любові. Показжим, що ми вірні її діти. Певно, що якщо будемо її вірними дітьми, то наша Ненька Україна воскресне.

А тоді съпівати-мемо весело на свободній, самостійній Україні райдісну пісню: Христос воскрес...

Нужда в краю.

Голод і холод царює серед галицького населення. По містах і місточках, завдяки патріотичній господарці ріжних більших і менших обороюців «кресів», населення терпить страшну нужду. Щодня читається в газетах про протести до Парижа ріжних зборів, земян — обшарників, всіляких організацій, воєнних рад громадських в справі провізорії в східній Галичині. Місто Львів висилає на вітві крім телеграфічних протестів і окремі делегації до Варшави, Парижа й Лондону, грозить цілому світові, що східна Галичина мусить належати до Польщі — а тимчасом цілий край гине з

голоду просто в страшній нужді, з голоду й холоду, страшні епідемії тифу, червінки і т. д. десяткуть цілі маси нещасного населення, за яких не дбає ніхто, якими не журяться ті, що так дуже побиваються дістати цілу країну в своє володіння.

шаві завело тепер примусове дістарчування збіжжа по максимальних цінах, але нігде і ніхто не дістане за цю ціну ні зерна збіжжа. Деякі дідичі, як відомий гр. Скарбек, не дають прямо збіжжа для ужитку населення, бо ховають його для паскарів.

Мимо всяких інтервенцій а на-
віть особистих поїздок, галицькі міста та консууми не можуть ніяк роздобути споживчих середників. Навіть військо у Львові мусить, для своїх потреб купувати по-живу на міськім ринку, бо в магазинах скрізь порожно.

День у день преса приносить вістки про страйки робітників та урядників в ріжних місцевостях, з причини лихих аprovізаційних відносин.

Саме місто Львів, як це стверджено на останнім засіданні міської аprovізаційної комісії, має в своїх магазинах муки на хліб, ледви на півтора тижня. Мука і різдвяні свята — якої вже кількох місяців населення не було, — дістанеться лише чверть кг. на одну особу. Щукру

Христос воскрес!

Звершило ся. Здіймili Його з креста і положили в гріб. Гріб привали тяжким каменем і поставили сильну сторожу.

Третого дня земля задрожала. Ясність осліпила жовнірів на варти. В славі і блеску воскрес Христос. Смертю поконав смерть.

На памятку сеї славної подїї обходять усі християнські народи се съято Воскресеня. Обходить його і український народ, і то найторжественнійше з усіх народів. Огні через цілу ніч перед Воскреснем, гагілки, писанки, крашанки, забави, ріжні звичаї...

А дзвонин? Церковні дзвони гудять через три дні та голосять цілому съвіту съято Христової побіди. Радіє народ.

* * *

воскрес. Наші нещасні земляки вже кілька літ будуть съятувати сей день майже без куска хліба. Много є родин таких, що на саму згадку сеї пісні веселої будуть ридати, бо між ріднею нема батька — нема сина!

Будуть і такі, що не підуть до храму Божого, (если ворог не знищив, не обернув в загище) бо не мають в що задягнутись, або лежать в смертельній слабости.

Мимохіт і в часі съят становим ціле пекло нужди і горя, яке терпить наш народ від наших сусідів ворогів. Памятаймо однак, що ані жаль, ані наші слози не помогут їм. Тут треба іншої помочі. Потреба передовсім, щоб ми ділом показали свою любов до рідного краю — України, щоб ми кріпко держались, щоб не дались намовити жадним ворогам. При тім стараймося, при нагоді сих съят помочи і матеріально нашим

Звершило ся. Здіймили Його з креста і положили в гріб. Гріб привали тяжким каменем і поставили сильну сторожу.

Третого дня земля задрожала. Ясність осліпила жовнірів на варти. В славі і блеску воскрес Христос. Смертю поконав смерть.

На памятку сеї славної подїї обходять усі християнські народи сеєвія Воскресення. Обходить Його і український народ, і то найторжественніше з усіх народів. Огні через цілу ніч перед Воскреснем, гагілки, писанки, крашанки, забави, ріжні звичаї...

А дзвони? Церковні дзвони гудять через три дні та голосять щілому сєвія сєвія Христової побіди. Радіє народ.

* * *

Споминами злетім до нашої країни — рідного краю. Не такий там Великдень переживає наш народ український. Наш народ в старому краєви переживає сумний і тяжкий час. Вже шостий Великдень будуть наші братя — сестри серед гірких сліз і ридань съпівати сумно колись веселу пісеньку Христос

го е родин таких, що на саму згадку сеї пісні весело будуть ридати, бо між рідне нема батька — нема сина!

Будуть і такі, що не підуть до храму Божого, (если ворог не знищив, не обернув в зарище) бо не мають в що задягнутись, або лежать в смертельній слабости.

Мимохіть і в часі сєвія стане нам ціле пекло нужди і горя, яке терпить наш народ від наших сусідів ворогів. Памятаймо однак, що ані жаль, ані наші слози не поможуть їм. Тут треба іншої помочі. Потреба передовсім, щоб ми ділом показали свою любов до рідного краю — України, щоб ми кріпко держались, щоб не дались намовити жадним ворогам. При тім стараймося, при нагоді сих сєвія, помочи і матеріально нашим нещасливим Братям — Сестрам у старому краєви.

Якраз лучається ся нагода, щоб показати нашу любов до своєї Вітчини і наших Братів героїв, що не щадили ні майна ні навіть житя свого, аби тільки вибороти для Ней долю, самостійність а для дітей

ших обороноців »кресів«, населення терпить страшну нужду. Щодня читається в газетах про протести до Парижа ріжних зборів, земян — обшарників, всіляких організацій, воєнних рад громадських в справі провізорії в східній Галичині. Місто Львів висилає на вітві крім телеграфічних протестів і окремі делегації до Варшави, Парижа й Лондону, грозить цілому світу, що східна Галичина мусить належати до Польщі — а тимчасом цілий край гине з голоду просто в страшній нужді, з голоду й холоду, страшні епідемії тифу, червінки і т. д. десятки цілі маси нещасного населення, за яких не дбає ніхто, якими не журяється ті, що так дуже побиваються дістати цілу країну в свое володіння.

Поживи край має обмаль. Війна, що шість років велася в краю, винищила все. Спроваджені з Америки середники поживи опинилися передовсім в руках воєнних паскарів, які півурядово захопили в свої руки всю владу. Вправді міністерство аprovізації у Вар-

иого для паскарів.

Мимо всяких інтервенцій а на вітві особистих поїздок, галицькі міста та консули не можуть ніяк роздобути споживних середників. Навіть військо у Львові мусить для своїх потреб купувати по живу на міськім ринку, бо в магазинах скрізь порожні.

День у день преса приносить вістки про страйки робітників та урядників в ріжних місцевостях, з причини лихих аprovізаційних відносин.

Саме місто Львів, як це стверджено на останнім засіданні міської аprovізаційної комісії, має в своїх магазинах муки на хлібдеві на півтора тижня. Мука і різдвяні свята — якої вже від кількох місяців населення не було. — дістанеться лише чверть кг. на одну особу. Цукру на місяць грудень нема ще зовсім. Дерева, вугілля а навіть бульбі та жко дістати й за добре гроши.

Львів потрібує сам 2000 вагонів вугілля місячно, тимчасом для цілі Галичини призначено тільки 1300 вагонів.

як прийшли до ліса посіаки царські шукали дерева на хрест, то дуб і ялині і явір відновіли, що добровільно не дауть себе на знаряди муки, лише осінь почала просити ся, аби її не брали, вона бойтися карти. І ось тепер послух — коже дерево стоять спокійно, а осінь дріжить, безнастінно дріжить, мов у прасниці».

«А про писанки чули? Кажуть, що як провалили Христа на Голгофу,

якийсь хлопець у кошелику поклає на продаж. Побачив, що Спаситель під тягаром, кинув кошельк, підібір, взя хрест на плечі і виніс аж на сам горі. Звичайно — хлопець до тягарів привів. Вертає, дивить ся до кошелька, а після — один від другого красні — білі розмальовані всілякими красками в різні взори...»

«А мені покійний татунь говорив, що як була велика війна, то з тієї фігури, що за селом, відрівав ся був Розп'яті і впав на землю, в траву.

«Люди ідняли і хотіли заново прити, та що ви скажете? Що забільшувя, а з Христа як не трисне купити їх обляла...»

Говорить, а ватра дотіває спокійно. Срій туман окутує село, церкву, цвтар.

Лип білі хрести бовванють ловкі. Казав би — духи предків повіляли.

Богдан Лепкий

Під Великден.

Страсти... Бачу газдів, прибраних съяточно, і газдинь з лицями вічно зажуреними, як би радості з роду-віку не знали; бачу хлопців, з калтаалами такими гамрними, як вони самі, і дівчат, до весняних квіток подібних. Всі вони ріжноманітним шнурком тягнуть з села до церкви на страсти.

Тихий вечір окутує їх голубими, легкими тініми, з горбів збігають тонкі струмочки весняних вод, съвіжа зелень живить око новою надією, а білі плахти останного снігу нагадують недавно минулу зиму. Дві крайності межують з собою, як звичайно в житю.

Газди дивляться ся, чи гарно зійшло збіже, газдини говорять про росаду, дівчата думають о гагілках.

Пахне съвіжо зорана земля, темний вітер повіває з діброви, десь далеко чути сівнітаків. Витают рідину землю.

А споміж набреніліх новими соками лиц визирає копуляста церква і моргає ясно освіченими вікнами, мов кличе своїх вірних на страсти.

Страсти... Чую дріжучий від широго зворушення голос старого съященика, як з полинялих листків евангелія читає про муки Христові. Чую зітхани людей, гли-

бокі, як їх власний біль. Здається ся баня не відержить того жалю, що назбирався в церкві, і трісне, або зніметься і полетить у гору.

Миготять съвічки в мозолистих руках старшого братства, як би й вони чули і розуміли той страшний спомин крівавого розп'яття. Довкола церкви стають пригади Христового терпіння — і Пилат і Петро і Юда і тая чорна товпа, що кричить: «Распни! Распни Єго!»

А на цвінтари деревя примкнули в собі дух, боять ся, щоб воїни парські не зрабували одного з них на хрест, навінець, або на копіе, котрим пробито бік Христа.

Тихо, лиш съященик дріжучим голосом читає про муки Спасителя, лиш народ з глибин душі зітхав, переживаючи в своїй щирій уяві історію великої крівди, лиш далеко, далеко лесь кигикають, вертаючи з чужини птахи...

Дивлюсь, і нема мабуть між нами такого, щоб не бачив якоєсь церкви і людій знайомих собі не щідав ся, маючи серце новне страстного настрою: як ви там цього року годні буди вислухати тих страшних повістей про муки Христові? Ви, що перебули нові страшні страсті катованого народу, ви, котрих били лозово дешкульного глуму, котрим плювали в лиц, і до котрих всрока товпа кричала: «Распни! Распни Єго!»

Як і хто вам цього року читав Христові страсті?

* * *

Тямлю, як в живний четвер тайком вимикавсь я з постелі і біг на цвінтар, де під вартівнею парубки розкладали огонь. За мною бігла моя власна тінь і з придорожних корчів виплющувала мрії. Тямлю, як дріжав я тоді на цілому тілі, не знаючи, чи від весняного холоду дріжу, чи від зворушливих настроїв.

Тямлю, як високо знимали ся кучеряви клуби срібого диму, як явились червоні вужі огню і як крівавий блеск обмивав дубовий паркан, старі, предковічні липи і мохом порослу церкву. А парубки зносили з усіх сторін, хто ворота, хто голови від розбитих коліс, хто порохнаві колоди з під комори; зносили і метали на жар. Ватра була живійша, полумя знимало ся висше, тріщало шипіло, казав би — жалувалось, що не дають йому спокійно зажерти самого себе до останка...

«Яка тепер година?»

«Недавно північ у друге пілі. Ще трохи, а почне сріти».

«О тій годині привели Христа перед варто і питали ся, коли він цар — то де його війско? А Христос каже до них: «Коли-б я хотів, то злетіло-б тут стільки жовнірів, як листя у лісі, але я хочу погнати в бою за вас...»

«А знаєте чому осіка дріжить? Кажуть,

Мимо страшної епідемії пятнистої тифу, який шириться застраваючи скоро по цілому краю завдяки легкодушності та злочинній байдужності властей, — на віть шпиталі не є належно заосмотрені в потрібні річі.

Поминаючи недостачу ліків, скрізь панує недостача найпотрібніших медикаментів та новочасних медичних середників, львівський загальний шпиталь мусів позичати поживу від жидівського шпиталю.

Наслідком недостачі вугля дезінфекційні апарати майже зовсім не функціонують, наслідком цього боротьба з епідеміями є майже неможливою.

Положення населення є просто невиносиме та розлучливе. Ніхто не дбає про нещасних людей, бо одних війна здеморалізувала, а другі заняяті високою політикою не інтересуються такими буденними справами.

Треба, щоби самі народні маси змусили дотеперішніх володарів, воєнні громадські ради, щоб ці уступили і щоби само населення загальним голосуванням створило нові сапоуправні тіла, які занялися раз страшним положеннем краю.

Крайна пора взятися до діла, та ратувати нещасне населення від голодової смерті.

До цього треба нових людей, нових способів. Старі воєнні громадські ради і дотеперішні батьки нашого краю, міст і сіл цього не зроблять. Сам народ мусить подбати про себе, сам мусить ратуватися від грозячої біди, від голоду і холоду.

(„Вперед”)

Один з головних виновників сьвітової війни.

«Neue Freie Presse» з 11. лютого, подає вістку з Берліна, що на лісті виновників війни, які мають стати перед міжнародним судом є бувший австрійський міністр фінансів і б. польський міністр Білінський.

Білінський був один із найвизначніших прибічників Франца Йосифа I. та мужем довіря віденської комарилі. На історичних засіданнях рад спільногоміністерства в липні 1914 року коли ходило о погорішенні висилки карної експедиції на Сербів Австрією, він дав безпосередній привід до вибу-

стерства, що опубліковані цього днем австрійським урядом закордонних справ. Вони висвітлюють загальне становище Поляків в Австрії. Во відома річ, що тільки шляхом повного і всецілого відання на услуги Австрії, Поляки одержали право життя і смерті над українським народом Австрії. Але невважаючи на це, австрійський інтрігант став великою, по-літичною личністю, міністром і заступником прем'єра Польщі, коли прийшов розвал центральних держав, а Польща з під сонця ласк Австрії попалася під сонце ласк антанти.

Всеж таки і цьому прийшов край. Принаймні дотично особи Білінського, якого маємо в тямці за його вітання і муки в перших літах війни, рука справедливости не промахнулася. Коли хто виновник вибуху війни, то він перший і набільший із них. Цю свідомість повинні серед кругів антанти поширити представники українського і сербського народу.

Становище Франції су- проти Польщі.

З добре поінформованіх кругів повідомляють, що остаточним мотивом, який привів Поляків до згоди на мирові предложення більшевиків, було біля відомого становища Англії, головно становище Франції. Франція також рішучо відказалася від всякої допомоги Польщі у її боротьбі з більшевиками. Невважаючи на офіційні заяви з парламентарної трибуни, таки рішення передав Міллера Патекові під час його послідної конференції у Парижі. Це є, причина, чому спровокування Патека під такою драконською загрозою задержується в тайні. Ходить о удержання доброго настрою серед польської суспільності. Біля моментів загально-світового і внутрішньо-французького характеру, на подане рішення вплинули також однозначно некорисні реляції численних вищих французьких офіцієрів, які пробувають в Польщі. Загалом: симпатії Франції до Польщі останніми часами сильно потухли. Що тикається східно-галицької справи, міродатні французькі круги заявляють, що на відбуваючися засіданні ради союзу народів в Лондоні, коли приде черга на справу вирішення прав меншини Польщі, Українці в Галичині не повинні вийти гірше, чим іх одноплемінники на Закарпаті, які в рамках чесько-словакської республіки одержали свою автономію. В кожному разі Польща хоч-не хоч мусить заключити мир з більшевиками. Останні про це знають і звітісі треба надіятися важливих подій при нагоді переговорів.

Англія не даст помочі Польщі.

бітничої партії закликує англійське правительство прямо до заключення миру зі своїми. В цім маніфесті заняли умірковані представники робітників також становище супроти Польщі. Уважають вони за річ правдоподібну, що більшевики будуть дальше вести війну проти Польщі. Не буде це війна з польським народом, але з польським імперіалізмом, так, як заняли Поляки російські території. І тому коаліція не повинна давати дальше Польщі помочі. Автори маніфесту йдуть так далеко, що кажуть, що наколиб теперішнє англійське правительство з'обовязалося помагати Польщі, коли її заatakують більшевики, то з'обовязання таке не вязалоби будучого англійського правительства.

Також знаний провідник робітників в Англії, Гендерсон, помістив в часописах лист, в якім каже, що неприняття совітських оферт втягнуди Англію у величезну воєнну авантюру та, що робітнича партія не злялаби на себе жадних тайної дорогою заключених військових і політичних зобовязань. При ціні накликує автор Польшу і кавказкі держави до заключення миру з більшевиками.

Назагал в Англії взяла верх опінія, що на віть абстрагуючи від інших оглядів, погання Польщі в боротьбу з більшевизмом являється підприємством дуже ризиковим.

Самі Поляки про свої звірства.

На 91-ім засіданні польського сойму польський посол Недзялковський, вніс наглий внесок в справі таборів полонених на сході. Він заявив, що польська суспільність не знає про дійсний стан річій в польських вязницях і місцях для інтернованих. Якби цей стан став звісний за границею то Польща на віки покрилася ганьбою і соромом. Більше чим 20.000 невійськових людей зі східників (українських) земель находяться в польських вязницях або таборах для інтернованих. Там є не тільки більшевики, але також тисячі емігрантів, головно з Холмщини, що вертаються з Росії, куди їх загнала війна. Як вони не мають перепустки через границю, їх арештують і сажають в табор. Але є богато властій, що мають право арештувати і вивозити людей, і часто так буває, що без згоди вахмайстра або гідпоручника, що арештували підозрілого чоловіка, не можна його видобути з неволі. Без слідства і переслухання ув'язнені місяцями терплять холод і нужду в таборах і ніхто в сю справу не вгляне. Треба увільнити — говорив польський посол — бодай тих, яких арештовано без важкої підстави. Але хто буде рішати про ту „важну підставу“?

Коли навіть в польськім соймі заговорили про недолю українських полонених, невійськових людей, їх кривда мусила бути дуже гірка. Ще тяжшу кривду виявив посол польського сойму Фарбштайн, який надрукував в «Дзеніку Новим» з 25, 26 і 27 липня 1919 протокол польської воєнної комісії, в якім описано зневажання над українськими воєнними бранцями. В тім протоколі призначено, що польські офіцери в Стшалкові шукали за винаходом машини до биття, бо так богато бито людей кожного дня, що п'ять сот польських жовнірів в Стшалкові не могли виконати всіх кар, на які засуджено бранців.

Ся в дійсності! Се вже ми розуміємо скажут на се Поляки бразилійським так тяжко зрозуміти, всі ті, доподобне бещельства" поміщувані ці" в справі наших полонених й інших у польських таборах. Се цікаве не вірють в се те, що пишеть си сам п. консул казав, що „вшистко, шом в газетах, єст кламство!“ — П

Клопоти антанти з більшевиками.

Французькі часописи доносять, що ніякі блокади Росії є ділом копенгагенської конференції з Літвіновим. В шовіністичних кругах носилися з найнеімовірнішими новинами. Черчіль таємно радив узброти Німеччину, щоби вони розбили більшевиків. З цієї боку радили дати Польщі мандат на Рівненській землі. «Daily Herald» зупиняється над цією туральністю довше та називає її сміливістю, бо тоді вийшлоб таке, якби хто ради міші мандат над кіткою. Найвища дата в Парижі займалася, між іншим, ніяким про можливу небезпеку для Індії, сії та Туреччини з боку більшевиків. Думка редактора «Daily Herald» стає перед цею небеспекою розповсюджується місце, а більшевицьку небезпеку найменше усунути через заключення миру з більшевиками. Божевіллям є, коли хто думка кінчить автор статті — що більшевицька можна знищити силою зброй. Тільки може все вяснити.

Вісти з України.

Боротьба на вулицях Одеси.

Послідні звідомлення, які наспілі згадують до Константинополя голосять, що відті по заняттю його більшевиками знову почала повна анархія. Дня 7. лютого пішло на вулицях міста до затятої боротьби поміж всілякими узброєними партіями. правдоподібно прийшло до боротьби по більшевиками і відділами української генерала Павленка. Як воно тепер діє на чийсь приказ всякі телеграфічні агенти з незвичайним упором заєдно поминають всяку хотійби і найменшу згадку про рівнську армію, українську республіку і боротьбу українського народу за визволення і самостійність.) Всяка каблева комунікація поміж Одесою і Константинополем на ці застосовлені.

Прибуло там три тисячі утікачів з Одеси, Одесі, більшевицькі війська часом мусили застосовити свій похід перед насадком огню воєнних кораблів та гармат, як особливо на вулицях був незвичайно сильний. Ужито панцирних автомобілів і поліції артилерія стріляла на коротеньку відстань. Остаточно прогано ворога з міста.

Українські проблеми.

Українське пресове бюро в Лондоні розвинуло дуже енергічну видавництво діяльність. Дотепер з'явилось близько 10 випусків, більшого і меншого обсяму. Згадати належало між іншими про більше цього видавництва, а то: Україна і мир. Єсть це брошура великих розмірів (великої вісімки), 11 сторін друку. Вона містить працю професора Дра Ст. Дністрянського, про 1. Продовження самовизначення народів, 2. Український відбір, 3. Українську історію, 4. Українські

Один з головних виновників сьвітової війни.

«Neue Freie Presse» з 11. лютого, подає вістку з Берліна, що на лісті виновників війни, які мають стати перед міжнародним судом є бувший австрійський міністр фінансів і б. польський міністр Білінський.

Білінський був один із найвизначніших прибічників Франца Йосифа I. та мужем довіря віденської комарилі. На історичних засіданнях рад спільногоміністерства в липні 1914 року коли ходило огорішення висилки карної експедиції на Сербів Австрією, він дав безпосередній привід до вибуху світової війни. Інтересно, що на вітві ославлений граф Tica був повздерганий і не радив перетягти струни, — тоді, які Білінський редактував визиваючі ультімати і укладав воєнні плями проти Сербів.

Це говорять нам протоколи засідань тодішнього спільногоміні-

стерства, загально-світового і внутрішньо-французького характеру, на подане рішення вплинули також однозначно некорисні реляції численних вищих французьких офіцірів, які пробують в Польщі. Загалом: симпатії Франції до Польщі останніми часами сильно потахли. Що тикається східно-галицької справи, міродатні французькі круги заявляють, що на відбуваючимся засіданні ради союзу народів в Лондоні, коли приде черга на справу вирішення прав меншостій Польщі, Українці в Галичині не повинні вийти гірше, чим іх одноплемінники на Закарпатю, які в рамках чесько-словашкої республіки одержали свою автономію. В кожному разі Польща хоч-не-хоч мусить заключити мир з большевиками. Останні про це знають і звітси треба надіятися важливих подій при нагоді переговорів.

Англія не даст помочі Польщі.

Паризький «Temps» в статті «Англія відоноситься» пише, що Англія не даст Польщі помочі проти большевиків імовірно тому, бо приписує російським большевикам ширу охоту до заключення миру з Польщею та тому, що хоче заохотити Поляків до переговорів з Леніном.

Тільки подає «Temps». Та цей факт, що Англія не дає помочі Польщі має, здається, свої глибші причини. А саме: маніфест англійських «уміркованих» представників ро-

містів право арештувати гільдії людей, і часто так буває, що без згоди вахмайстра або підпоручника, що арештував підозріло-го чоловіка, не можна його видобути з неволі. Без слідства і переслухання увязнені місяцями терплять холод і нужду в таборах і ніхто в сю справу не вгляне. Треба увільнити — говорив польський посол — бодай тих, яких арештовано без важкої підстави. Але хто буде рішати про ту «важну підставу»?

Коли навіть в польському соймі заговорили про недолю українських полонених, невійськових людей, їх кривда мусила бути дуже гірка. Ще тяжшу кривду виявив посол польського сойму Фарбштайн, який надрукав в «Дзеніку Новим» в 25, 26 і 27 липня 1919 протокол польської воєнної комісії, в якім описано зневажання над українськими воєнними бранцями. В тім протоколі призначено, що польські офіцери в Стшалкові шукали за винаходом машини до биття, бо так богато бито людей кожного дня, що п'ять сот польських жовнірів в Стшалкові не могли виконати всіх кар, на які засуджено бранців.

Польська газета в півн. Америці «Америка Ехо» надрукувала 28. грудня 1919 р. кореспонденцію з Варшави, в котрій сказано виразно, що українські полонені терплять в польських тaborах голод, холод і недостачу одягу й біля так, що їх жде повільна агонія і вкінци смерть.

Так пишуть і заявляють самі Поляки, які суть так осторожні у виявлюванню своїх «непоржонтків», а як доперва річ має

всяку хотій і найменшу згадку про райнську армію, українську республіку і ратьбу українського народу за визволені і самостійність.) Всяка каблева комунікація поміж Одесою і Константинополем на зі застановлена.

Прибуло там три тисячі утікачів з Одесою, Одесі, большевицькі війська часомусили застановити свій похід перед наступом огню воєнних кораблів та гармат, як особливо на вулицях був незвичайно сильний. Ужito панцирних автомобілів і полегартилерія стріляла на коротеньку віддачу. Остаточно прогнано ворога з міста.

Українські проблеми.

Українське пресове бюро в Лондоні розвинуло дуже енергічну видавничу діяльність. Дотепер появилось близько 10 випусків, більшого і меншого обсяму. Згадати належало між іншими про більшого видавництва, а то: Україна і мир. Єсть це брошюра великих розмірів (великої вісімки), 1. сторін друку. Вона містить працю професора Дра Ст. Дністрянського, про 1. Правомовлення народів, 2. Український від; 3. Українську історію; 4. Українські території; 5. Українське народне багатство. Число 1. цього видавництва містить працю Олександра Шульгина про етнічне питання національну культуру, економічне життя і волю українського народу.

Франція і Україна.

Під таким наголовком виходить від нового року в Парижі тижневник на французькій мові, виданий українським пресовим б

з гробів, щоб послухати давніх, а прецінь вічно цікавих подій.

Чи й сього року так?

Мабуть там не треба було класти огнів, бо вони і так горіли довкола. Великі, кріваві огні! І мабуть не було отсих дітищ щиріх розмов, що з роду переходили в рід. Бог вість з яких часів. І хиба духи предків сходилися біля крівавих пожарищ, споминати старі і нові кривди народу. Хиба Христос на тих наших розтайних хрестах дивився геній на північ, очами повними тяжкого докору і плакав крівавими слізми.

* * *

В пятницю знов ішлося до плащаниці. Ладаном пахло від церкви. А на камінних плитах між лампадами з несоленого масла лежав Він, мертвєцький білий Христос. «Благообразний Йосиф з дерева знив пречисте тіло Його, плащаницею чистою обвив і пахощами, намостили во гробі новім, покривши положив».

І лежав Христос з пробитими руками і ногами і з лагідним усміхом прощення на сумовитих устах. Лежав, а парід ішов до Ньюї з поклоном, бо Він поборов смерть, бо побідив побідою заза гробу.

Ішов парід складати йому свої власні терпні, свій біль, зневагу, лани столочніх надій...

Ішов цілий день і вечір цілий, до пізня в ніч. Аж темрява загородила до-

рогу до церкви. Настав спокій, як у справжньому гробі. Тільки лампи несоленого масла нові, блімають трівожно, тільки дяк перетомнім голосом читає в крилосі псалтир. Чимраз рідине і слабше падуть його слова; ловлять їх тіни від тих ламп на стінах і несуть в якісь далекі, заземельні сьвіти... Заснув і він...

Тоді віл дверий, тою стежкою що з церкви на цвинтар, починає іти якийсь страшний похід. Без рук, без ніг, з крівавими ранами на тілі, з жахом в очах; з жахом не смерти, а життя, бо щойно крізь смерть побачили його. Якже-ж воно велике, грізне, омотане колючою сіткою терпні, горя, і вічних незбагнущих питань! Ніби нове, а прецінь до давшого, як син до батька, подібне наше людське жите!...

Вже переступили поріг, уже притвір, уже на зимніх плитах клячати. «Ти, що перетерпів еси за нас страсти, Ісусе Христе, Сине Божий, помилуй нас!.. Помилуй тих, що лишилися по нас сиротами і вдовицями безборонними в пограбованих наших оселях, під стопою споконвічного ворога. Помилуй наші поля напою житвою кровю сполохані, наш край на постали наїзникові кинений. Ми боролися, терпіли і коали за те, щоб наші діти в батьківських хатах могли остати, щоб могли ріллюю мовою тішитися і сумувати, щоби ти, Христе, в нашій рідній церкві по прадідному закону міг, з дерева хрест-

ного знятий, спочити і воскреснути. За все, що нам рідне, дороге, серце близьке, ми бородися чесно до останка. — Ісусе Христе, Сине Божий, помилуй, помилуй, помилуй нас!..»

Крізь шуми рік, весняні розмови лісів, крізь товкітню людського торговища і невгласаючий рев гармат — чую тебе, съвята велика молитво безталанного нашого народу... Помилуй нас!

* * *

Та що чую, як з тисяч грудей вихопився один великий стон, один червоний крик, один підземний зойк: і нам належить съявити хрест у гору і тричі промовив важке, довго дожидане слово «Христос Воскрес!»

Чую, як з тисяч грудей вихопився один великий стон, один червоний крик, один підземний зойк: і нам належить съявити хрест у гору і тричі промовив важке, довго дожидане слово «Христос Воскрес!»

Ріки скинули з себе ледяні окови і свободно пливуть в Чорне море а ми мали-б в зелізних оковах неволі ходити до суду-віку?

Дерева соками новими набреніли і нарано в зелене листя вберуться, а ми мали-б в жеображеному лахміті на суші народів стати?

Земля відкрила своє родюче лено, принадла зерні із працюваних долонь і ладів його і зростає людям на хосеній ужиток, а ми мали-б і дальше дивитися, як ворог

її грішною стопою зневажливо толочи і зерно в свої засіки несе?

Ітаки з далеких вириїв вертають жалібно кричати, побачивши згаряща руїни, а наші братя-провідники, журави народного стада, мали-б на віки остатися в Сибірі, в мертвіцьких зимніх краях?

Христе, Ти муки приняв за нас грішних і на дереві сорому повис і на третьій день во славі великій воскрес, а наші сини, батьки і братя мали-б намарні терпіти і конати? Намарне мала-б лягти горяча людська кров; намарне душа як осіннє листя летіти по наших рідних полях геній в якісь красі часі; намарне ціла країна мала-б стогнати, мов одна велика Голгофта?

«Як ісчезає дим — найісчезнути, як вісік від лица огні» — так найпропадуть на віки і віки вороги народного воскресення!

Чую, як там далеко, понад ріками, що червоне течуть, понад полями, що чорним смутком сумують, понад шибеницями, що тяжким докором скриплять, понад розрітими гробами наших батьків звенять і грають великодні дзвони.

Слухайте їх!

Українці! Не забуваймо при кождій народі а також і під час тих свят на наші фонди народні: фонд оборони України і народів у Галичині!

газеті находяться статті та новини, Україну і вона заступає мабуть "Відомий по французькі українською Делегацією. В газеті є богато цінних новинок.

ВСЯЧИНА.

льчака піднесли не на щиті, а на копіях.

мірала Кольчака замордували його власники саме тоді, коли біла гвардія йому на поміч в напрямі до Іркутська — як про це доносить телеграма з Москви, совет вислав телеграфічний сигнал до газети "Геральд". Оскільки каз пощадити його життя, але вже було пізно.

Большевицька офензива проти Польщі і Румунії буде на весну.

Президент російської думи Гучков заявив, що президентові Ліги для культури світа відповідь, що по автентичним інформаціям, після війни зачнуть на весну офензиву проти Польщі і Румунії. Наколиб Польща мусіла трапити перед большевицьким наступом, то було безпека вибуху революції в Німеччині не вистачалося оминути.

Англія проти видачі Східної Галичини Польщі.

З Лондону подають, що становище англійського міністра закордонних справ в праві Східної Галичини не змінилося. Англія стала займає відпорне становище про віддачі Полякам Східної Галичини.

Шадеревський порубав свій фортецю.

З Варшави доносять, що Ігнац Шадеревський, довідавшись про відмову Льойда Джорджа помогти Польщі, вхопив сокиру, порубав свій власний фортецю і вислав до проповідників ньюорських фірм каблограму, у якій відкинув їх пропозицію, щоби він приїхав до Нью Йорку давати концепти. Бувши польський прем'єр заявив притім, що він не буде вже ніколи гррати публично на знак протесту проти "брітійського самолюбства і крамарства".

Кайзер боїться тіні.

Кажуть, що бувший німецький кайзер Вільгельм Гогенцоллерн, тепер находитиметься в смертельному страху перед убійством. Голяндська сторожа, що береже Вільгельмової палати, зміняється на його просьбу, кожих 40 днів. Бувши кайзер, який тепер носить бороду і цілком посивів, боїться не лише людей, але і їх тіні.

Ротшильд помер.

В Парижі помер в 74-ім році життя барон Едмонд Ротшильд, найбогатший Жид в світі і найбільший французький міліонер. Весь свій вік прожив він у Франції. Едмонд Ротшильд мав молодшого брата, що

Адвокат Dr. TRASYBULHO LINS-FILHO, у Прудентополі.

Принимає всякі справи цивільні, гандлеві, кримінальні. Виготовляє інвентарі, арроляменти і прочі всякі справи входчі в обсяг адвокатури. Інтересанти най удаються до п. Вас. Лопатюка. Памятайте о сім, що всякі справи предкладаєте в українській мові.

Канцелярія містить ся:
Hotel Victoria — Prudentopolis.

Позір! ЛІНІЯ ІВАЇ I ОКОЛИЦЯ! Linha Ivahy — Prudentopolis — Parana.

ОЛЕКСА МАРТИНЕЦЬ.

Поручаю всім Українцям мій новоотворений склеп. Найдешевші товари споживчі, знаряди до ужитку домашнього. Купую збіже герву і всякі продукти кольоніальні. Чого Вам потреба, купите і будете вдоволені. Жаден Українець не може оминути, а іти до свого Українця.

Alexandre Martynec.
Ivahy — Prudentopolis — Parana.

Шкленяр і Син.

Великий склад ріжнородних матерій — зеліза і прочих.

Агенція Банків: «Banco do Brasil», «Banco Francez e Italiano» і «Banco Nacional do Commercio».

Суб-Агенція компанії асекураторії земельних і водних (морської): «Companhia Alliança da Bahia».

Стала кореспонденція комерціяльна (гандлева) з найбільшими фірмами.

Купують в великій скількості: герву, віск, і мід.

Говорить ся по Українські.

SZKLENTARZ & FILHO.
Teleg. "SZKLENTARZ"
Prudentopolis — Parana — Brasil.

З Польщі.

Тайний випуск марок.

Велике враження в політичних польських кругах викликала інтерпеляція посла Дашинського щодо тайного випуску маркових банкнотів. На рішуче домагане згаданого посла і інших міністер Грабські вінці заявили, що в дійсності сей закид не безоснований.

Правду убивають пани, то правда, але бі такий «знак», що як ті живні рибопродукти, то не відбратимуть більше від вас покладків».

І дав мені таку карточку: написав

на ній.

На другий день, коли прийшли козаки й ім показав «знак», вони оставили мене в спокою.

Офіцер приходив знова, як довго у нас були Москалі та відбирали покладки.

Брав, брав без грошей, часом кинув щось на сіль або тютюн, але це рідко бувало.

Прийшли наші викинули Москалів, я і забув на свій «знак».

А ж тепер нашли його!

Старий плюнув крізь зуби, зітхнув і ддав спокійно:

«А за цей «знак», я тепер вже треба рік біду. Пани не зрозуміли знаку

Найбільший український скlep в Прудентополі Василя Войтовича.

Продається по ціні уміркованій. Однока фірма, яка відзовиться Вас за Ваші гроші! Вступіть і перевірте ся, бо то не коштує нічого.

Більший вибір найріжнородніших матерій, наймодніших кольорів касеміри, коців, готових убрань, чисто-вовняних пал, полотна, хусток, стяжок, капелюхів соломяних і сукняних, ниток до шитья, вишивання і ручних робіт, зимових шалів, перфумованого мила, скла, начинь кухонних, зеліза, машин до шиття, пороху, шроту, фугетів, славної пасти "Фаворіта" і шнурівок; книжок, та приборів шкільних.

НАПИТКИ КРАЄВІ I ЗАГРАНИЧНІ.

На складі завсіді: хміль, олій до фарб, сувічки мільові, а подостатком муки найліпших марок, солі, грубі, меленої і рефінованої столової; Sal Glauber, Sal amargo, нафти, тютюну, рижу, цукру, фарини, кукурузяної і мандькової, фасолі, кави зернятами, незріваного смаку паленої і чай з Індії.

Завсіді сувіже насінє.

Продаю всім, з моєї власної цегольні ЦЕГЛУ, яку узнако за найміцнішу, найлекшу і найпрaktичнішу до мурівания; ЧЕРЕПІЦЮ: витревалу, найменьшої ваги, а найсильнішу. Скуповую на велику скляну герву та інші краєві продукти.

Посідаю велике і рівне подвіре на заїзд, а на

случай потреби просторий, супокійний нічліг.

Wasilio Wojtowycz
Prudentopolis, Paraná, Brazil.

Чи пили Ви коли каву з української фабрики? Зайдіть до Григорія Кушніра, кольонія Шавієра да Сільва — Папандуа С. Катаріна.

Там дістанете: каву палену найліпшої якості — без додатків ароматичного запаху в фабриці "ІТАЙО".

Kuchnir Gregorio Colonia Xavier da Silva corr. Papanduva S. Catharina.

Знак.

Фед'ко Бойко, літ 75, з села Бобрівники, бучацького повіту.

Маленько росту, склонений та ще здоров і кремезний. Похилив голову, перевівши на крісло та почав розказувати.

...Вигнали нас усіх на середину села та казали всім нам там розложитися. Ми перебули там цілий тиждень. Москалі дуже стріляли на наше село, а все тільки

польський прем'єр заявив, що не буде вже ніколи грати публично на знак протесту проти „британського самолюбства і крамарства“.

Кайзер бойтесь тіши.

Кажуть, що бувший німецький кайзер Вільгельм Гогенцолерн, тепер находитися в смертельному страху перед убійством. Голяндська сторожа, що береже Вільгельмової палати, зміняється на його просьбу, кождих 40 днів. Бувший кайзер, який тепер носить бороду і цілком посивів, боїться не лише людей, але і їх тіній.

Ротшільд помер.

В Парижі помер в 74-ім році життя барон Едмонд Ротшільд, найбогатший Жид в світі і найбільший французький міліонер. Весь свій вік прожив він у Франції. Едмонд Ротшільд мав молодшого брата, що

тепер проживає у Відні і є найбільшим австрійським міліонером. Під час війни IX патріотизму обох, якою горожан Австрії : Франції, полягав на тім, що австрійський Ротшільд позичав Австрії гроши на війну з Францією, а французький позичав гроши на війну з Австрією.. І на тім оба добре заробляли. Жиди-сіоністи понесли в смерти Ротшільда велику втрату, бо він найбільше спомагав їх грішми.

З Польщі.

Тайний випуск марок.

Велике враження в політичних польських кругах викликала інтерпеляція посла Дашиньского щодо тайного випуску маркових банкнотів. На рішуче домаганє згаданого посла і інших міністер Грабскі вкіні заявили, що в дійсності сей закид не безосновний. Супроти того Дашиньский з промовницею стверджив, що уряд поповнив безправний вчинок і призвався до сього устами міністра скарбу. На запит посла Діяманд міністер Грабскі сказав, що сей випуск марок, переведений без дозволу сойму, був обчислений тільки на бюджетові потреби і не може вплинути некорисно на державний скарб. Та мимо тих запевнень міністра, його заяву живо обговорювано в соймі, а зокрема розбереть скарбова бюджетова комісія на своїх нарадах.

Безробіті у Варшаві.

Після урядового донесення, число безробітних у Варшаві виносить 300 тисяч.

Вшехполяки.

В часі голосування над справою відношения корони не явилося на салі 10 послів з Галичини. Крім того 12 послів здержалось від голосування. Всі вони належать до вшехполяків.

Віїзд Падеревського до Швейцарії.

Дня 17. січня вийшов Падеревський до Швейцарії, де перебуде до 6 тижнів.

Консулем для Канади

іменовано Околовича, а віцеконсулем громадського скarbka. (Правдоподібно тамошні Українці зарівно не приняли опіки польського оїца, як і бразилійські Українці. — Ред.)

ДОКУМЕНТ ПРО ДОЛЮ НАРОДІВ МУСИТЬ БУТИ ПИСАНІЙ ВОЛЕЮ НАРОДІВ.

Жаден документ, писаний в справі долі народу стороннimi людьми а без згоди того народу і проти його волі, не є документом. Він є тільки ствердженем факту, для історії, що в певному часі були такі одиниці, які намагались накинути народи неволю і про своє намагання повідомили світ, а те повідомлене назвали правдним документом.

Але ще жадне безправство в світі не було правдним документом.

Документ є написаний волею народу і він останеться документом, поки буде той народ „живий і не зможуть його жадні злочинні наїзники ані жадні „найвисіші ради“.

„Найвисіші“ полетять на долину так само як „найясніші“ тепер стало найтемніше.

Правду убивають пани, то правда, але бі такий »знак«, що як ті жовнірі прийдуть, то не відбратимуть більше від вас покладків».

Справедливість убивають пани, то також правда, але не убить, бо і вона живе серед народів.

І волю убивають пани, і се теж правда, але не убить, бо вона жива і безсмертна серед народів.

Знак.

Фед'ко Бойко, ліг 75, з села Бобрівники, бучачського повіту.

Маленькою росту, скулений та ще здоров і кремезній. Похилив голову, перехилився на кріслі та почав розказувати.

...Вигнали нас усіх на середину села та казали всім нам там розложитися. Ми перебули там цілий тиждень. Москалі дуже стріляли на наше село, а все тільки на один кінець і тому нам в середині села нічого не грозило. Трохи було нам тісно, та якось бідували.

При кінці тижня мене скортіло подивитися до моєї хати, що лежить таки на самому кінці села. Тільки днів там не був, як не подивитися. Переїшов щасливо аж до самої хати. Отвіраю двері, а — Боже мій — там наші жовніри. Я утішився ними, а вони мною. Це були самі Мадари, я їх нічо не розумів, а вони мене нічого.

Посидів я собі з ними, поговорив та вреплі став, щоби — вибачайте за слово — ви...

Встаю я, іду до дверей, а вони як крикнули: »Галь!«. Ну, як галь, то галь, я сів і сидів так до вечера, а коли я дуже зголоднів та руками показував, що хочу їсти, вони дай ім Боже здоров'я, дали мені кусник хліба.

Вечером прийшов якийсь старший. Жовнірі з ним поговорили, а відтак почали мене ревідувати. Найшли файку тююн, капчуку, ножик. Пан старший обдивив це все та вже мав пустити, як один з жовнірів сігнув за черес, а там мій »знак«.

Я і забув за нього. А з тим знаком то така була історія. Як були ще Москалі в нашому селі, ходило кожного дня п'ятьох козаків та стягали від людей покладки. Люди мусили давати бо вони били.

Раз прийшов до мене якийсь іхній офіцер і заїждав покладків. Я не хотів йограв, що коли не дам то побе мене. А я йому кажу: »Пане мій, коли я вам не дам, то ви мене один набете, коли я ім не дам, то іх чотирох чи п'ятьох «дубельїв» мене набютъ.

Офіцер розсміявся і каже: »Я дам то-

Brasil. Kuchnir Gregorio Colonia Xavier da Silva corr. Papanduva S. Catharina.

I дав мені таку карточку: написав щось на ній.

На другий день, коли прийшли козаки й я їм показав »знак«, вони оставили мене в спокою.

Офіцер приходив знова, як довго у нас були Москалі та відбирали покладки. Брав, брав без грошей, часом кинув щось на сіль або тютюн, але це рідко бувало.

Прийшли наші викинули Москалів, я і забув на свій »знак«.

Аж тепер найшли його!

Старий плюнув крізь зуби, зітхнув і додав спокійно:

»А за цей »знак«, я тепер вже третій рік бідую. Пани не зрозуміли знаку — вони сказали, що я з Москалями тримав. А я, пане мій, бодай тих Москалів за мої покладки свята земля не носила, два роки в Талергофі пересидів, а тепер мене тут тримають.

А все то за цей »знак«.

Г. П.

З Бразилії.

По поділі

фльотою німецькою, припало Бразилії 4 кораблі. Здається, що Бразилія замінить їх на підводні подки.

Японських емігрантів в стані С. Павльо налічується під сю пору 4.000 осіб.

Великі дощі

впали в Сеара, що спричинило велику руйну. І така то незавидна долі бідних мешканців сеї провінції. Що не знишила посуха, се довершують кількатижневі або й місячні зливи.

Страйки колійові,

як звісно, тривають даліше. Ходить чутка чи і на лінії S. Paulo-Rio Grande непридє знова до страйку.

В Новій Галіції (коло Порту),

отворено школу з днем 1. січня. Покишидіть 16, з того українських 5!! Хто вине? Та вже не учитель! Школа містить ся громадськім домом, таки при церкві.

На Новій Галіції у сім році зародилися звичайні овочі-грушки. Овочі гарні, величезні, щепи поприймались у садах емігрантів, а спровадив їх заряд кольонії з Павлем. Наплив Німців у Н. Галіцію збігається з цим.

Кольонія Жандага.

На кольонії Жандагі, завдяки інспектору шкільного п. Netta, по стороні Парани лем' коло польського костела в Україні Іван Чимбалюк, а коло церкви також країнець Іван Гуневич.

На Антонійо Кандідо, покищо школи нема. Українці повинні усіма силами старатись о рядову платню для учителя, а тоді скорше найшлиби охочників до подавання науки дітям українським.

На Легру,

була у минувшім році школа рядова учителем був Бразиліянин з С. Франціско, усім році нема школи.

По кольоніях збір збіжка недописав.

Скрізь по кольоніях у сім році недобір збіжка. Як не саранча, то гради, то довгі слоти спричинили недобір. Ні збіжка ні ярини нема нігде. Одні кольонії, де родить ся герва-матте, усім році піднеслись матеріальні.

Зелізна ця до Прудентополіс — Гварапава.

Покищо, невідомо чи буде йти новий сей шлях зеліничий і куда. Кажуть що зеліз-

ница малаб'ти Порто Амазонас — Гварапава — Фос до Ігвассу, оминути Прудентополіс, та покищо про щось певного годі довідатись.

Позір Українці оселі Прудентопольської!

Дня 18. цвітня, в Томину неділю відбудуться загальні збори тов. „Україна“ в Прудентополі (в салі театральній) зараз по Службі Божій, зі слідуючим змістом:

1. Отворене зборів,
2. Вибір президії.
3. Звіт діяльності Виділу.
4. Вибір Нового Виділу.
5. Внески.

В тім дні буде приниматись також нових членів. Кожий член на зборах мусить явитись а товариства по лініях повинні вислати своїх заступників.

Виділ.

ДО ХОРИХ ЛЮДІЙ ПО ВСІХ ЗАКУТИНАХ ШИРОКОЇ БРАЗИЛІї

Др. Александр Нікольський.

Славний спеціяліст з Європи, теперішній лікар при українці шпитали в Прудентополі, поручає всім терплячим Українцям, як і женщинам свої успішні лікарські услуги.

Лічить з найліпшим і найпевнішим успіхом, ревматизм, всякі недуги жінок, недуги утроби, нирок, геморої, недуги скірні, ріжні затроєння, недугу падачки.

Коли би хтось не міг прийти особисто, нехай опиші листовно з довірем, а дістане пораду.

На відповідь залиште почтову марку.

Dr. ALEXANDRE NIKOLSKYI.

Prudentopolis

Paraná

Години урядові від 9 рано до 9 вечера; від 3 до 5 пополудни в українському шпитали. (Безплатно для бідних).

Лікар і оператор Др. МИРОСЛАВ ШЕЛІГОВСКИЙ

Бувший асистент клінік європейських.

CURITYBA, Rua S. Francisco 25.

Лічить після найновійшої системи. — Виконує всякі операції хірургічні.

Посторонніх слабих приймає на лічене і побут у своїй клініці. Лічить лучами „Roentgena“. Посідає власну лабораторію до бадань хемічних і мікроскопових, та всяких інших бадань крові в слабостях внутрішніх.

Порада листовно і устно. — Мож розмовитись по українські.

CURITYBA — Rua S. Francisco № 25. — Paraná — Brazil.

Чи Ви вже були коли у склепі НИКИТИ ДОНЯКА у місті Іраті?

Він є знаний всім зі свого склепу, що його отворив єще в р. 1908 — в новім перворяднім мурованім домі, в місті Іраті, недалеко стації зелізничої.

В його склепі знайде кождий Українець найлучший і найдешевший товар. О сім переконається кождий, хто вступить в хату Никиги Доняка. Простора сала повна Seccos e Molhados, зеліза, ріжнородна фазенда, товари споживчі і т. і. — а все по ціні найприступнішій. Переїзджаючи можуть переношувати, або в бараку, або в салах на горі помешканя. Ті, що мали до діла зі склепом Н. Доняка, є вдоволені з його товару.

Купую герву-матте і інші продукта кольоніальни.

До кожного потягу висилась власний віз, а в разі потреби винаймається фіра до Прудентополя і кольонії Іраті.

СВІЙ ДО СВОГО — УКРАЇНЕЦЬ ДО УКРАЇНЦЯ

Niketa Donlak — Iraty — Paraná.

Кравчария „УКРАЇНА“ Василя Магеровского

Виготовляє всякі убраня від найдорожчих до найдешевших: плаці, намітки, маринарки, сподні — взагалі все, що входить в обєм кравецтва.

Всякі роботи виконує скоро, совісно — після міри, крою і моди.

Цуни найприступніші.

Українці! Попирайте завсіди лише своїх!

ALFAIATARIA „UCRAINA“

de Basilio Magerovskyi
Papandua Sta. Catharina

Український скlep ХРУНЯ і БРАТА. в кольонії Вера Гварані.

Продаємо ріжнородні продукти по найтакій ціні.

Купуємо всякі продукти кольоніальни, як герву-матте, обручі з тімбо, кору з брамонуні, віск, масло кури, і т. д.

На складі єсть кава, цукор більш і живий, сіль мілка і груба, риц, капелюхи «українні» і соломинні, і т. д.

Chrun & Irmão
Vera Guarany — Paulo Frontim, Paraná.

УКРАЇНСКИЙ СКЛЕП

Івана Мойси

В Марешаль Маллет
ріг ул. Тараса Шевченка і Dr. Franca.

Спогдає ріжнородні продукти по найтакій ціні. Купує всякі продукти кольоніальни, а найцікавше, що платить додатково як другі склепарі.

Оселя Гважувіра — Парана
Бразилія.

Найбільший скlep українського
ІВАНА ШЕРЕМЕТИ.

Поручає всім Українцям сієвідомого Українця, в котрім будуть ся товари споживчі, знарядя домашнього вжитку. Хто що потрібне а певно що не пожалуете, коли ся ніть обовязок народу:

СВІЙ ДО СВОГО
Купуєсь збіже і всікі продубльоніальні.

ANTONIO REBOUÇAS PARANÁ

Riosinho

CASA DO POVO

УКРАЇНСКИЙ СКЛЕП
КОСТЯ ОДРЕЦЬКОГО

В АНТОНІО РЕБОУСАС — ПАРАНА

Один з найбільших і найстаріших скlepів у цілій муніципію Іраті

Продаю товари ріжнородні — як справді хто забажає — ФАЗЕНДА — ЗІЛЗО — ЗНАРЯДИ домашні, кухонні усе, що потрібне до ужитку домунього і різьничого.

Напитки ріжнородні. Скуповую герву.

На складі КАВА — ЦУКОР — у споживчі товари. Капелюхи — стрічки артикули — окраси зі золота як броши, перстені, ланцушки до годинників і т. д. Чого Вам треба — купите і буде вдоволені.

Constantino Odreckyi
Antonio Reboucas Paraná

В. КУНІСИН

ІПРАНГА Гважувіра — ПАРАНА

Чи Ви вже були коли у склепі НИКИТИ ДОНЯКА у місті Іраті?

Він є знаний всім зі свого склепу, що его отворив єще в р. 1908 — в новім перворяднім мурованім домі, в місті Іраті, недалеко стації зелізничої.

В його склепі знайде кождий Українець найлучший і найдешевший товар. О сім переконається кождий, хто вступить в хату Никити Доняка. Простора сала повна Seccos e Molhados, зелізя, ріжнородна фазенда, товари споживчі і т. д. — а все по ціні найприступнішій. Переїзджаючі можуть переночувати, або в бараку, або в салах на горі помешкання. Ті, що мали до діла зі склепом Н. Доняка, є вдоволені з єго товару.

Купую герву-матте і інші продукта кольоніальні.

До кожного потягу висилається власний віз, а в разі потреби винаймається фіра до Прудентополя і кольонії Іраті.

СВІЙ ДО СВОГО — УКРАЇНЕЦЬ ДО УКРАЇНЦЯ

Niketa Doniak — Iraty — Paraná.

CAIXA
POSTAL
246.

MARCA

REGISTR.

ВЕВАМ АС СЕРВЕЈАС ДА АТЛАНТИКА

Atlantica

Luzitana

Curitibana

Porter

TELEPHONE 454.

ВЖЕ ПРОБУВАЛИСТЬ — ПРОДУКТА ПИВОВАРНІ АТЛАНТИКИ Т. А.
(ул. Iravassu — Куритиба) ???

ПИВА:
ясні:

Атлантика
Люзитана
Гамбурго
Куритибана
Паранаенсес
темні:
Мюнхен
Кульмбах
Демократа
Портр

НАПИТКИ:

Атланта
Вільц
Вода Столова
Женжібр
ГАЗОЗИ з:
Цитрини
Абакаші
Черешень
Малин
Помаранч
Содова вода.

Панове Хлібороби! Купуємо кожду скількість ячменю і пластимо найлучші ціни!

Роздаємо насінє ячменю за контрактом або продаємо вибране насінє ячменю!

Сухі дріжджи Атлантики є найлучші і економічні.

Екстракт з солоду, є найлучше лікарство проти кашлю і відновлюючий сірий.

ХРУНЯ І БРАТА.
в кольонії Вера Гварані.

Продаємо ріжнородні продукти по найнижчій ціні.

Купуємо усякі продукти кольоніальні, як герву-матте, обручи в тімбо, кору з брамонуї, віск, масло кури, і т. д.

На складі є кава, цукор білий і жовтий, сіль мілка і груба, риж, капелохи тукнані і соломляні, і т. д.

Chrun & Irmão
Vera Guarany — Paulo Frontim, Paraná.

УКРАЇНСКИЙ СКЛЕП

Івана Мойси

В Марешаль Маллет
ріг ул. Тараса Шевченка і Dr. Franca.

Спрадає ріжнородні продукти по найнижчій ціні. Купує усякі продукти кольоніальні, а найцікавше, що платить діросше як другі склепарі.

ПП. З КОЛЬОНІЇ

прошу прийти у мій скlep і спробувати, чи те, що кажу, правду кажу? Я съвідомий, що переконається, що кажу правду!

João Moisa
Marechal Mallet Paraná

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА

Одрецький — Козакевич

ІРАТИ

ПОРУЧАЄМО усім Українськам з Іраті, як і з подальших околиць, наш скlep, який є завсідга заохочений у найріжноріжнішій товари так краєві, як і заграницні, найлучшої якості. Великий вибір ріжнородних матерій, коців, капелохів, вовняних пал, хусток, білого полотна, черевики з фабрики Фаворіта, осотові вовняні убрання і багато інші товари галантарійні.

НАЧИНЕ КУХОНЕ — ЗЕЛІЗО.

Має завсідги на складі велику кількість: МУКИ пшеничної житної і кукурудзяної, ЦУКОР жовтий і білий. Каву в зернатах і мелена, СІЛЬ НАФТА, ОЛІЙ, ріжнородні ФАРБИ, КОНСЕРВИ, ГОРІВКА з Моретес, напитки краєві і заграницні.

Скуповуємо герву — віск і мід
для ПП. Каросників є портера, січки і кукурудзи не брак.

Продаж детайлічна і гуртовна

для прибувших зелізвицю нічліт.

УКРАЇНСКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА.

ОДРЕЦЬКИЙ — КОЗАКЕВИЧ

На услуги Шановні! Публіки. Телеграфічна адреса: "Kozak" Iraty.

УКРАЇНСКИЙ СКЛЕП
КОСТЯ ОДРЕЦЬКОГО
в АНТОНІО РЕБОУСАС — ПАРА
Один з найбільших і найстаріших скlepів у цілому муніципалітеті Іраті

Продаю товари ріжнородні — як

справді хто забажає — ФАЗЕНДА — ЗЕЛІЗО — ЗНАРЯДИ

домашні, кухонні усе, що потрібне до ужитку

домашнього і рільничого.

Напитки ріжнородні. Скуповую герву

На складі КАВА — ЦУКОР — у

споживчі товари. Капелохи — стріль

артикули — окраси зі золота як брошки

перстені, ланцушки до годинників і т. д.

Чого Вам треба — купите і будете

вдоволені.

Constantino Odreckyi

Antonio Reboucas Paraná

Guajuvira Paraná

W. KUHN & FILHO

Guajuvira Paraná